

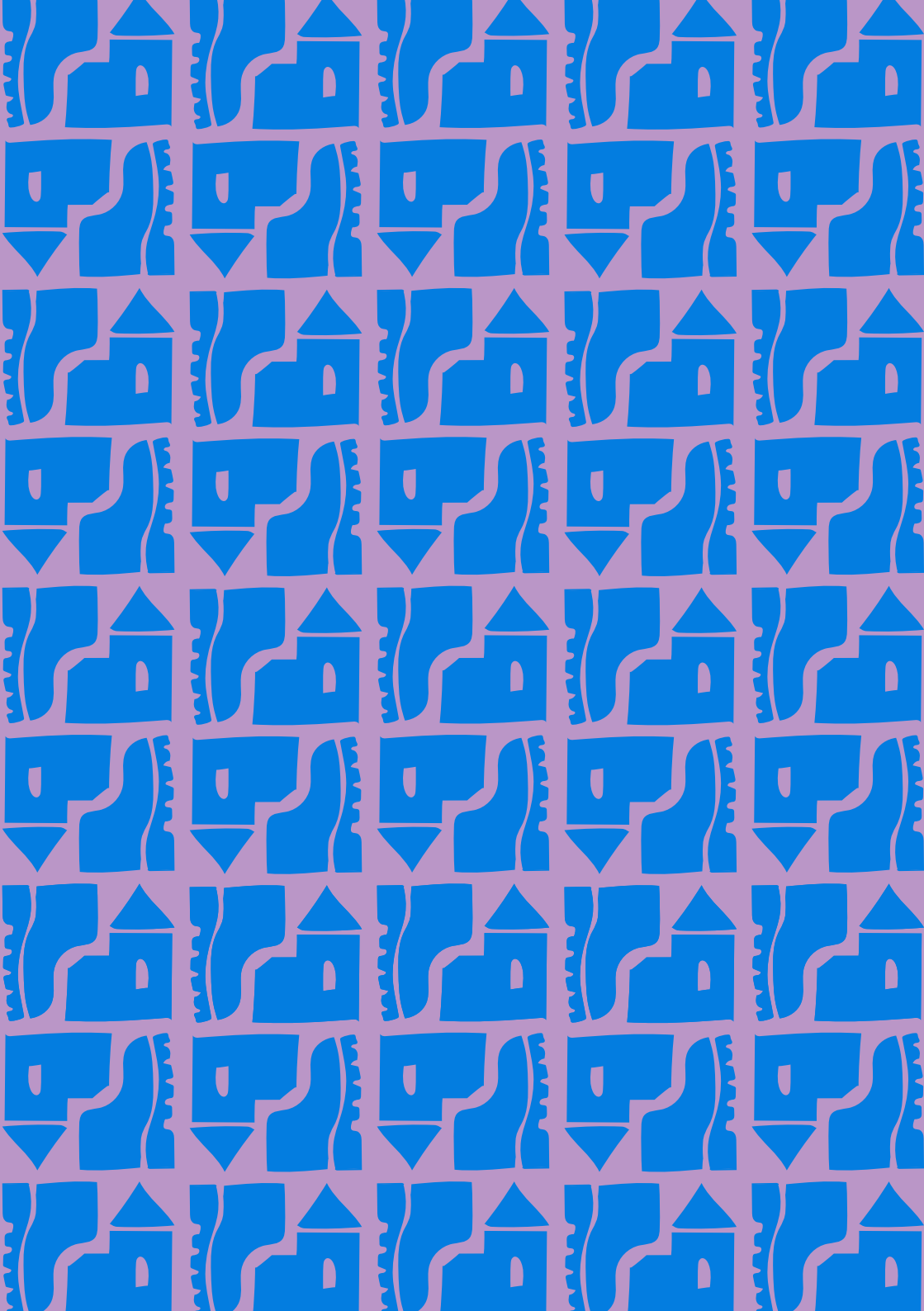
HET ZILTEPAD

ZURICH WANDELROUTES

LANGS DE
RUIGE RAND

VAN HET
NOORDEN

LANGS DE
RUIGE RAND
VAN HET
NOORDEN

HET ZILTE
LANGS DE RUIGE RAND PAD VAN HET NOORDEN

WELKOM OP HET ZILTEPAD

In dit weidse gebied dienen de kerktorens als prachtige bakens, net zoals vroeger voor de scheepvaart. Ook voor ons zijn het bakens van betekenis, in allerlei opzichten. En nu kunnen ze dat ook voor jou zijn. We hebben de deuren alvast voor je opengezet.

Elk routeboekje is opgebouwd uit eerst een rondwandeling die je vanuit de kerk kan starten en waar je ook weer terugkeert. Daarna volgt een etappe naar rechts en een ingekorte versie naar links. Zo kan je zelf kiezen of je alleen de rondwandeling wil doen of dat je misschien wel meerdaags gaat wandelen. Welke kant je op gaat mag je helemaal zelf weten.

**Wij wensen je mooie momenten
en ontmoetingen!**

**'ALLEEN WAAR JE TE VOET WAS,
BEN JE WERKELIJK GEWEEST'
- GOETHE**

ZURICH AAN ZEE, DAT IS TOCH HEEL WAT ANDERS DAN DE ZÜRICHSEE. WATER, EEN DIJK EN DAN EEN SCHATTIG KLEIN DORPJE FORMAAT MADURODAM. GEEN ALPENMEER, BERGEN EN EEN WERELDSTAD.

Toch gaan nogal eens mensen de mist in met hun adressering en de postbezorgers ook. De buitenmuur van de hengelsportwinkel in Zurich hangt vol verkeerd bezorgde post. Dit verwarrende dorp aan de Waddenzee vormt de poort naar Fryslân met ongetwijfeld een van de meest door reizigers gefotografeerde plaatsnaamborden onderweg.

In de vorige eeuw liep de rijksweg over de Afsluitdijk nog door Zurich. Het hotel in het dorp floreerde en het inwonertal verdubbelde tot 340 in 1958. Nu het verkeer over de snelweg langs het dorp raast, is het nog meer dan vroeger een uithoek op een landtong in zee. De naam verwijst ook naar zuidelijke hoek of zuidelijke oever.

Zurich ligt op een oeverwal van de Marneslenk die tot aan de middeleeuwen diep het binnenland binnendrong tot aan Bolsward. De Friestalige gemeente Wonseradeel waar Zurich tot 2011 onder viel, wilde de plaatsnaam in 2000 verfriesen tot Surch. Daar kwam het dorp tegen in het geweer. Zij vonden het veel leuker de verwarring tussen Zurich en Zürich levend te houden. Zo hield de grap stand. Het autoverkeer mag dan langs het dorp razen, voor internationale fiets- en wandelroutes is Zurich nog altijd het eerste of laatste dorp voor of na de hallucinerende tocht over de 32,5 kilometer lange Afsluitdijk. Een ideale plek om moed te verzamelen of op adem te komen.

INHOUD

1. INTRO ZURICH	p. 4
2. RONDWANDELING ZURICH	p. 7
3. ETAPPE NAAR → ZURICH-PEINS	p. 15
4. ETAPPE NAAR ← ZURICH-OOSTERLAND	p. 23
5. FIETSRUTES VANAF ZURICH	p. 26

RONDWANDELING

ZURICH

21,4 | KM

KERKEN ALS INSPIRERENDE ONTMOETINGSPLEK

**HET AKKERBOUWGEBIED
AAN WEERSZIJDEN VAN
DE MARNESLENK IS ZICH
OPNIEUW AAN HET UITVINDEN.**

De dorpen hebben zich verenigd in de stichting Gouden Land. Bij die nieuwe koers en hoopgevende perspectieven hoort ook een veranderende rol voor de kerken. Die schudden de oude religieuze behoudzucht van zich af, om die in te ruilen voor open deuren en ramen naar de gemeenschap. 'Welkom' staat er uitnodigend op het bord langs de weg naast de hengelsportwinkel in Zurich. Een woord waarin alle gastvrijheid besloten ligt.

De kerken etaleren zich als inspirerende ontmoetingsplek voor dorpsgemeenschap en passanten. Dorpen als Zurich, Pingjum, Witmarsum en Arum mogen dan heel verschillend zijn, wat hen bindt is dezelfde

rijke ontstaansgeschiedenis en het besef dat de huidige tijd om hernieuwde bezinning en ontmoeting vraagt. Pingjum en Witmarsum waren in de zestiende eeuw als eens de bakermat van een nieuwe geloofsstroming, die van de vredeskerk van de Doopsgezinden. Nu is het tromgeroffel minder luid, meer een fluistering van de wind.

Witmarsum was in het najaar van 2024 weer even wereldnieuws. Een amateurarcheoloog had in een geploegde akker een zeldzaam goed bewaard fragment van een Vikingzwaard gevonden. De pommelkap, een met zwijnenkoppen versierde kroon op het handvat van een zwaard, toont aan dat Friezen en Vikingen in de negende en tiende eeuw, contact met elkaar hadden en handel dreven. Mogelijk gingen er zelfs Friezen mee op Vikingtochten.

1 BIJ DE ENTREE NAAR DE SOBERE DORPSKERK VAN ZURICH LIGT HET GASTENBOEK OPENGESLAGEN.

Op de dag van Allerzielen schreef een reiziger: 'Wij ervaren hier een heel bijzonder en uniek moment. (...) Los laten wat was en nieuwe herinneringen als zijnde nieuwe ik. Bedankt voor deze mooie herinnering.' De beheerder van de kerk die de deur van het slot heeft gedraaid, het bord aan de weg zet en de vlag uitsteekt, wijst er op en zegt: 'Soms vraag ik me wel eens af waarom ik me al deze drukte op de hals haal, dan lees ik dit en weet ik weer waarom we het doen.' De van binnen lichtblauw geverfde kerk, voelt als een warme omhelzing van de zee.

2 DE ZURICHER OORD POLDER LIGT INGEKLEMD TUSSEN DE ZEEDIJK OP DELTAHOOGTE EN DE CASPAR DE ROBLESDIJK.

In de polder zijn slenken opnieuw uitgegraven, evenals een vroegere dobbe. Die was door boeren aangelegd om het vee aan zoet water te helpen. Het is een van de eerste projecten in het kader van het masterplan Gouden Land. In de polder zal landschapskunst het landschap beter leesbaar en beleefbaar maken. Een oude veldschuur is opgeknapt.

3 EEN VELDPAD LOOPT NAAR DE PINGJUMER GULDEN HALSBAND, DE MIDDELEEUEWSE RINGDIJK OM PINGJUM HEEN.

Door de bedijking ontstond een van de eerste moederpolders van Fryslân. Een gouden ring die veiligheid bood. De 'kleine bouwhoek' is de benaming van het vruchtbare akker- en grasland tussen de kwelderwallen van de Marneslenk. De strijd tegen het water en sociaal onrecht, maar ook de gemeenschapszin die daarvoor nodig was, verbindt de inwoners nog altijd. Het is het land van trotse Friezen die de Friese Vrijheid een warm hart toedroegen en nog altijd vol vuur en liefde over hun land, de natuur en het belang van solidariteit spreken.

de hele wereld. Voor Doopsgezinden is Witmarsum nog altijd een belangrijke pelgrimsplek. In de kerk is een kleine expositie aan het leven en werk van Menno Simonsz gewijd. Aan de rand van het dorp staat een monument. Zonder veel opsmuk, in de geest van de Doopsgezinden. Ook de plekken van samenkomst, vermaning geheten, etaleren eenvoud.

4 IN DE KERK VAN WITMARSUM BRAK PASTOOR MENNO SIMONZ IN 1536 MET DE KATHOLIEKE LEER.

Daaraan vooraf ging een lange periode van twijfel, Simonsz sloot zich aan bij de Wederdopers, maar keurde hun gewelddadige acties af. Met zijn pleidooi voor soberheid, plichtsbesef en vreedzaamheid gaf de kerkvader de aanzet tot de Doopsgezinde vredeskerk. De Mennonieten verspreiden zich, mede vanwege vervolging, vanuit Friesland en Noord-Duitsland over

5 TEN NOORDEN VAN WITMARSUM PIKT DE WANDELROUTE HET GULDEN HALSBAND WEER OP.

De middeleeuwse ringdijk heeft alle ruilverkavelingen doorstaan en is voor een groot deel beloopbaar, een unicum. In de richting van Pingjum ligt het buurtschap Nes, dat haar naam dankt aan de doorwaadbare

plaats in een uitloper van de Marneslenk. De hoogteverschillen zijn subtiel, rust en ruimte overheerst. De opstellers van het masterplan van de stichting Gouden Land noteren als kernwaarde: 'De verdeling in landschapsbeeld van 4/5 lucht en 1/5 land zorgt voor een bijzonder gevoel van vrijheid.'

6 DE VICTORIUSKERK IN PINGJUM IS UITGEGROEID TOT HET KLOPPEND HART VAN HET TERPDORP.

In de kerk is op gezette tijden de film Pionier te zien die ingaat op de geschiedenis van het dorp, de dijkenbouw, de boerentrots, sociale verbinding en hoe dit alles samenkomt in behoud en versterking van het landschap. De gedramatiseerde documentaire is te zien op schermen in de kerk en er is een kleine permanente tentoonstelling met een tijdtafel.

7 ALLES WAT NOG HERINNERT AAN KLOOSTER VINEA DOMINI IS EEN WOONVORM VOOR OUDEREN IN WITMARSUM EN EEN BOERDERIJ OP 'T ZANDT. Het klooster in een uithoek van de Friese delta was gesticht in 1266, maar verdween twintig jaar later alweer in de golven bij een stormvloed. Na de herbouw volgde in 1509 de verhuizing naar het veiliger geachte Bolsward. In 1903, op het hoogtepunt van het katholieke reveil, begon het klooster aan een nieuw leven onder dezelfde naam in Witmarsum. In 1974 sloot die definitief de deuren. Als vormingscentrum ging de Wijngaard van de Heer nog tot 1992 door. Dat boek lijkt nu definitief gesloten.

ROUTEBESCHRIJVING

RONDWANDELING Zurich

AFSTAND 21,4 km

STARTPUNT Dorpskerk Zurich

Met rug naar entree Dorpskerk ← LA Schoolstraat. Op Caspar de Roblesdijk ← LA. Einde Zurich ← LA Gooyumerweg onder snelweg door. ← LA Bootland naar 27 met bocht naar rechts en bocht naar links. Bij 27 RA → Waltingaleane naar 28. Bij 28 RA → Pingjumer Gulden Halsband naar 63. Bij 63 ← LA Buitendijk naar 45 en daar RA → naar 62. Bij 62 rechtdoor naar 15 en Koepelkerk Witmarsum. Vervolgens rechtdoor naar 16. Over Arumerweg door Witmarsum

naar 14. Bij 14 ← LA naar 70. Bij 70 rechtdoor naar 92. Bij 92 ← LA naar 93. Bij 93 rechtdoor naar 32 in Pingjum. Knooppuntenroute gaat linksom Victoriuskerk. Vervolgens bij 32 RA → naar 38 en daar RA → richting 29. Op Molenlaan (einde dorp) RA → naar Grote Buren. Vervolgens ← LA Kleinehuisterweg (verlaten knooppuntenroute). Op kruising Nijenhuisweg stukje rechtdoor en daarna rechts pad tussen huizen, loopt vervolgens tussen de akkers door naar Strandweg. Bij T ← LA en vervolgens bij 83 RA → fietsbrug over snelweg. Dijk oversteken en aan Wadkant teruglopen naar Zurich en Dorpskerk.

LEGENDA

LANDSCHAP

- Getijdengeul
- Kweldervlakte
- Kwelderwal
- Terpen en Wierden
- (voormalige) Dijken

ROUTE

- Route Ziltepad
- Wandelnetwerk
- Wandelknooppunt

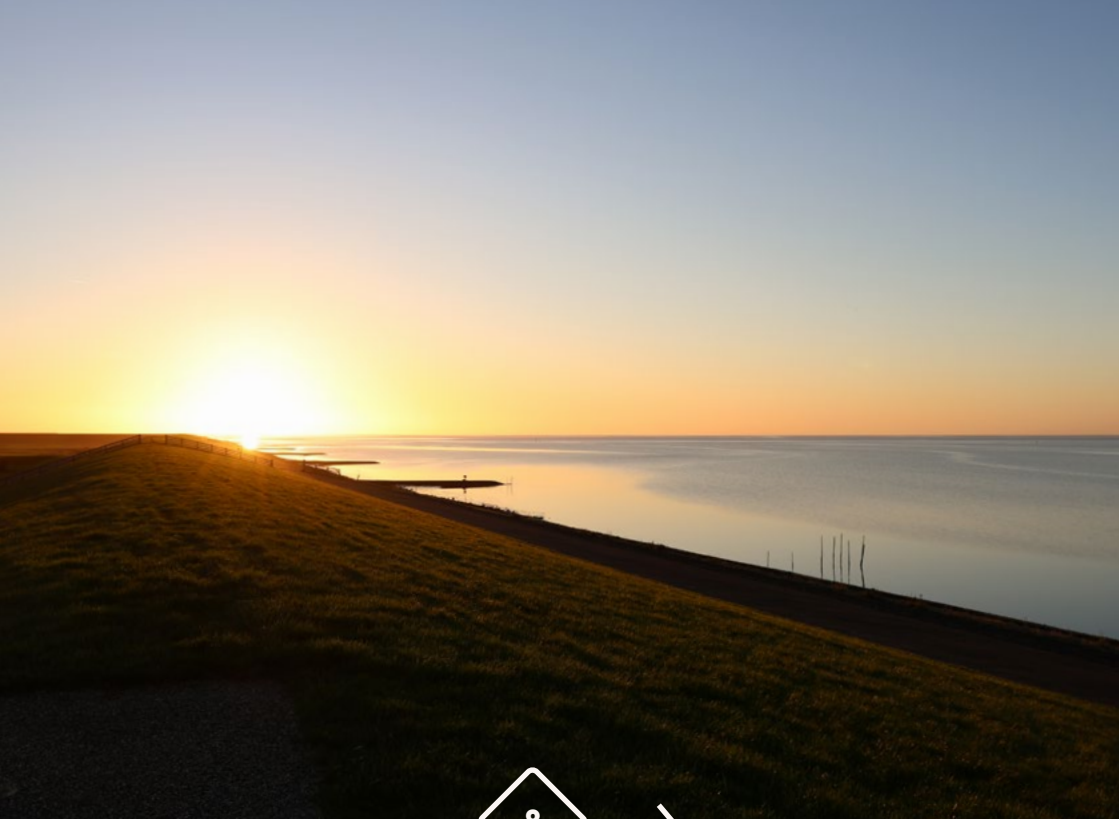
BEZIENSWAARDIGHEDEN

- Kerken Ziltepad
- Overige kerken
- Museum/bezoekerscentrum
- Cultuurhistorie
- Kunstwerk
- Beschrijvingen onderweg

Waddensee
Unesco Werelderfgoed

ROUTEKAART | RONDJE ZURICH

ETAPPE NAAR RECHTS

ZURICH PEINS

32,7 | KM

DE ZEEDIJK ALS LEIDRAAD LANGS HET WAD

EEN VAN DE LANGSTE ETAPPES VAN HET ZILTEPAD IS DE ROUTE TUSSEN ZURICH EN PEINS, VANAF DE OEVERWAL BIJ DE MARNESLENK NAAR DIE VAN DE MIDDELZEE. DE AFSTAND VAN 34 KILOMETER VALT HEEL GOED OP TE DELEN IN TWEE STUKKEN MET EEN OVERNACHTING IN HARLINGEN OF OOSTERBIERUM.

De tocht is vooral een intense ervaring van de zeedijk, eerst over de Waddendijk naar Harlingen en vervolgens na een uitstapje naar de middeleeuwse moederpolder Wijnaldum weer over de zeekering naar Easterbierum. Ruim vijftien kilometer over de scheidslijn van zee en land.

De Waddendijk is lang, al met al de langste zeedijk van Nederland. Het Friese deel begint vlak onder Zurich en loopt tot Lauwersoog.

Dat stuk meet 73 kilometer. Daarna begint het Groningse deel dat nog wat langer is en tot aan Nieuw Statenzijl reikt over 92 kilometer in totaal. Daarachter een brede strook aangeslibde klei en de zavelige grond van kwelder- en oeverwallen. Minieme plooiingen in het landschap, een streek voor fijnproevers.

De dikke dijk is op Deltahoogte gebracht, maar moet steeds verder omhoog in een wedloop met de stijgende zeespiegel. Dat maakt dat op verschillende stukken dijk verzwaringen en verbredingen plaatsvinden. Het is een land dat ademt op het ritme van de golven. De kuststrook biedt rust en ondanks de intensieve landbouw is de natuur nooit ver weg. De terpen, slenken, zee en kwelders aan de Wadkant vormen stapstenen voor de wandelaar.

1 ZURICH HEEFT HET BIJNA HONDERD JAAR ZONDER KERK MOETEN STELLEN. De oude kerk is in 1772 gesloopt en pas in 1864 begon de kerkgemeenschap met de nieuwbouw. De middeleeuwse toren was op verzoek van de scheepvaart blijven staan om als bakens langs de kust te dienen. De toren was in 1913 zo bouwvallig dat vervanging nodig was, de kern is middeleeuws.

2 VISSERS EN VOGELS, DAT IS WAT DE WADKANT VAN DE DIJK OP HET MENU HEEFT STAAN. De vissers turen van vroeg tot laat naar hun dobber en de verre einder. Mijmerend over het leven en vette vangsten. Soms staat een meegebrachte radio zacht aan en golven de gedachten op de muziek. De vogels zijn van heel diverse pluimage. Blauwe reigers, meeuwen, grote jagers, plevieren. Ze vliegen bij nadering op en strijken verderop weer neer. Het spel herhaalt zich eindeloos.

3 HARLINGEN LIJKT OP TE REIZEN ALS EEN ROTS UIT ZEE. Een uitkijkpost op een uitloper van de kust. De havenstad heeft nog altijd een innige relatie met de Waddenzee. De bruine vloot ligt er voor anker en het is vertrek- en aankomstpunt voor de veerboten naar Vlieland en Terschelling. Niet altijd lag Harlingen aan het water, dat gebeurde pas nadat de Sint-Luciovloed in 1287 de kaarten van de Friese Waddenkust opnieuw schudde. Het veen tussen Harlingen en de eilanden werd weggeslagen, opeens was het landbouwdorp een havenplaats.

4 CASPAR DI ROBLES, DE STADHOUDER DIE HET SPAANSE GEZAG IN FRIESLAND VERTEGENWOORDIGDE, greep in nadat bij een watersnoodramp in november 1570 duizenden mensen verdronken. Hij stelde de kibbelende Friezen voor een voldongen feit. Er moest gedijkt worden. Als eerbetoon aan de vechtjas schonken notabelen een grenspaal (Terminus) met de vorm van een januskop. Een van de hoofden zou die van Caspar zijn, terwijl de kolonel het werk uitbesteedde aan de inwoners en dijkgraaf Ruurd van Roorda. Ondanks de scheve voorstelling bejubelt de Stenen Man al eeuwenlang de daadkracht van de vreemde heerser na de Allerheiligenvloed.

5 HARLINGEN TELT WEL VIJFHONDERD MONUMENTEN.

De binnenstad is een groot openbaar cultuurbezit. De noodzakelijke dijkverzwaring om de havenstad beter te beschermen tegen de gevolgen van de stijgende zeespiegel en klimaatverandering maakte het mogelijk een wandelpromenade aan te leggen langs de buitenzijde van de stad. Het zicht op haven en Waddenzee en de monumentale binnenstad staat garant voor een bijzondere ervaring.

6 DE KUNSTENAAR FRANK STELLA LIET ZIJN MASSIEVE KUNSTWERK 'THE BROKEN JUG' NA AAN DE STAD HARLINGEN.

De invloed van eb en vloed is gevisualiseerd op het sculptuur, de verlichting verkleurt op het ritme van het getij. Het kunstwerk is een van de vele kunstwerken langs de kust in het kader van Sense of Place, een project dat de beleving van kunst in haar relatie met landschap en natuur langs de Waddenkust centraal stelt. Stella vond Harlingen ideaal voor zijn kunstwerk, omdat het als brokstuk harmonieert met de robuuste, koppige havenstad.

7 DE VONDST VAN EEN ZILVEREN FIBULA OP EEN AKKER

BIJ WIJNALDUM IS ONDER ARCHEOLOGEN WERELDBEROEMD.

De rijk versierde mantelspeld uit de zevende eeuw vormt een bewijs voor de rijkdom van de lokale elite van het gewest Westergo. Bij opgravingen in de terp kwam aan het licht dat Wijnaldum in de middeleeuwen een welvarende nederzetting was. Er zijn sporen gevonden van een edelsmid, van bronsbewerking, de bewerking van barnsteen en been, de productie van glaskralen en textiel. Het dorp bestond uit een reeks terpen. Een paar eeuwen later legden de boeren een dijk aan om de terpen, een van de eerste moederpolders in Fryslân.

8 WAAR SLACHTEDYK EN DE WADDENDIJK ELKAAR RAKEN KOMT OP DE PLEK VAN EEN OUDE VUILSTORT EEN PRACHTIGE NIEUWE KUNSTCREATIE TOT STAND,

onderdeel van Sense of Place. Daar waar de wilde natuur van het Wad overgaat in het industrieel agrarisch landschap, vlijt Nienke Brokke haar

Dijk van een Wijf neer. De ronde, zachte vormen van de voluptueuze vrouwspersoon schuren met de rechtlijnigheid van het binnendijkse land. De kunstnares beschouwt haar kunstwerk van aarde, gras en kruiden als een pleidooi voor biodiversiteit voor vogels en insecten. Met een lengte van 65 meter en hoogte van 11 meter valt dit Wijf uit duizenden zeker op.

9 BIJ OOSTERBIERUM BUIGT DE ROUTE NAAR PEINS AF VAN DE ZEEDIJK.

De kloostertuin in het dorp is een heerlijke oase in het kustlandschap en tevens een verwijzing naar het klooster dat vanaf 1182 eeuwenlang het dorpsleven domineerde. Klooster Lidlum lag eerst dicht tegen de huidige zeedijk aan, maar verkaste in 1254 vanwege de landhonger van de zee landinwaarts naar de plek waar nu nog de kloosterboerderij ligt in het buurtschap Klooster Lidlum. Boeren vinden bij het ploegen wel eens scherven of brokstukken puin van het verdwenen klooster.

Artist Impression: Nienke Brokke - Dijk van een Wijf →

ROUTEBESCHRIJVING

ETAPPE NAAR RECHTS

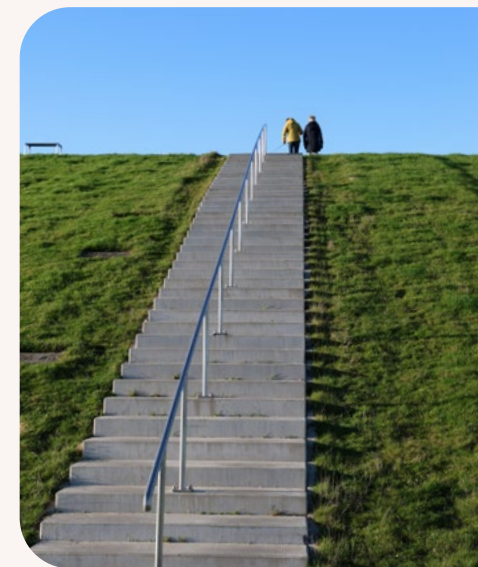
→ **Zurich - Peins** (eventueel in twee trajecten opdelen met stop in Harlingen of Oosterbierum)

AFSTAND 32,7 km

STARTPUNT Dorpskerk Zurich

Met rug naar Dorpskerk Zurich ← LA Schoolstraat en vervolgens RA → Caspar de Roblesdijk. Bij 65 opgang naar dijk, over kruin en aan Wadkant de dijk volgen tot aan Harlingen en restaurant 't Zilt en de Stenen Man. Daar over kruin dijk klinkerpad naar boulevard om Harlingen Haven heen naar 25, 28. Rechtdoor over voet- en fietsbrug naar veerbootterminal. Bij 81 ← LA naar 82. Bij 82 RA → naar 94 en rechtdoor naar 69. Over ventweg langs Harlingerstraatweg door Midlum naar 88. In Midlum ← LA Fonteinstraat en RA → over schelpenpad langs Nicolaaskerk. Andere kant ← LA Kerkstraat en knooppuntenroute volgen naar 88 in Wijnaldum. Bij 88 even rechtdoor naar kerk en archeologisch steunpunt, daarna weer terug naar 88 en RA → 63.

Pad om kerk heen. Op Buorren ← LA en vervolgens op splitsing met Fiskersbuorren rechtdoor Winamerdyk. Haulewei oversteken. Bij 63 rechtdoor Silverdaleane. Einde RA → Hoarnestreek en ← LA bij 32 naar 36. Einde RA → Roptazijl en ← LA trap op naar dijk. Langs Wadkant tot 14. Daar dijk over naar begin Slachtedyk en kunstwerk Dijk van een Wijf (in uitvoering). Vervolgens langs de Sedyk naar 51. Bij 51 RA → naar 71. Bij 71 ← LA naar 76. Bij 76 RA → naar 30 in Dongjum. Bij 30 ← LA naar 10 en bij 10 RA → naar 41. Bij 41 ← LA Schalsumerweg naar 50, 53, 54 en 55 op hoek van Sint Gertrudiskerk Peins.

LEGENDA

LANDSCHAP

- Getijdengeul
- Kweldervlakte
- Kwelderwal
- Terpen en Wierden
- (voormalige) Dijken

ROUTE

- Route Ziltepad
- Wandelnetwerk
- Wandelknooppunt

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- Kerken Ziltepad
- Overige kerken
- Museum/bezoekerscentrum
- Cultuurhistorie
- Kunstwerk
- Beschrijvingen onderweg

ROUTEKAART | ZURICH - PEINS

ETAPPE NAAR LINKS

ZURICH OOSTERLAND

OVER DEN OEVER

ROUTEBSCHRIJVING

ETAPPE NAAR LINKS

← Zurich - Oosterland

AFSTAND Halte Monument Noord tot Halte Vismigratierivier **19 km**.
Oosterland - halte fiets- en wandelbus Afsluitdijk in Den Oever **3 km**

STARTPUNT Dorpskerk Zurich

LET OP Tot 2026 of 2027 zal vanwege de werkzaamheden aan de Stevinsluis bij Den Oever en de Lorentzsluizen bij Kornwerderzand de volledige etappe niet tot de mogelijkheden behoren. Bij Den Oever, zowel als bij Kornwerderzand, zijn halteplaatsen van de fietsbus die fietsers en wandelaars kosteloos over de Afsluitdijk vervoerd. Vanaf Kornwerderzand zijn halteplaatsen bij Monument Noord en bij de Vismigratierivier. De beschreven route is van Monument Noord naar de Vismigratierivier. Het verlangt even puzzelen en creativiteit.

Zie ook informatie hiernaast. Met rug naar toegangshek Dorpskerk Zurich ← LA naar Schoolstraat en RA → op Caspar de Roblesdijk. Vervolgens bij 65 ← LA over kruin dijk naar 13 en 32. Bij 32 ← LA viaduct over naar bezoekerscentrum Afsluitdijk Wadden Center en Kazemattenmuseum. Halteplaats fietsbus over Afsluitdijk. Bij Halte Vismigratierivier uitstappen en lopen naar Halte Monument Noord (Vlietermonument). Daar met de bus naar Den Oever. Bij bushalte ← LA Havenweg langs VVV en Viking museum. Bij kruispunt met Gesterweg RA → en kruising Molgerweg ← LA naar Oosterland. Op Akkerweg RA → weg tot aan Kerkweg ← LA en RA → bij parkeerplaats voor lichamelijk beperkten naar Michaëlskerk.

LEGENDA

LANDSCHAP

- Getijdengeul
- Kweldervlakte
- Kwelderwal
- Stuwwal
- Terpen en Wierden
- (voormalige) Dijken

ROUTE

- Route Ziltepad
- Route Ziltepad met bus
- Wandelnetwerk
- Wandelknooppunt

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- Kerken Ziltepad
- Overige kerken
- Museum/bezoekerscentrum
- Cultuurhistorie
- Kunstwerk

ROUTEKAART | ZURICH - OOSTERLAND

FIETSROUTES

RECHTSOM

ROUTE Zurich - Peins

AFSTAND 32 km

STARTPUNT Dorpskerk Zurich

Met rug naar Dorpskerk Zurich
 ← LA Schoolstraat en RA → Caspar de Roblesdijk. Dijk oversteken schuin omhoog door klaphek en vervolgens langs Wadkant fietsen naar Harlingen Haven naar 51. Bij 51 ← LA richting 54, maar op Harlingerstraatweg rechtdoor naar Midlum en ← LA in Midlum Kerkstraat naar 17 in Wijnaldum. Einde Wijnaldum op kruising met Fiskersbuorren rechtdoor Winamerdyk. Provinciale weg oversteken en rechtdoor over Silverdaleane naar 54. RA → bij 54 naar 37 en rechtdoor naar 83. Daar RA → naar 33 bij kunstwerk Dijk van een Wijf (in uitvoering) over Slachtedijk. Bij 33 ← LA naar 86. Bij 86 RA → naar 80. Bij 80 ← LA naar 45 in Dongjum. Bij 45 ← LA naar 97 en bij 97 RA → naar 29. Bij 29 ← LA richting 92. Halteplaats in Peins is de Gertrudiskerk.

LINKSOM

ROUTE Peins - Zurich

AFSTAND 32 km

STARTPUNT Gertrudiskerk

Met rug naar Gertrudiskerk in Peins RA →. ← LA Meester Frankstraat naar 29. Bij 29 RA → naar 97. Bij 97 ← LA naar 45. Bij 45 RA → naar 80. Bij 80 RA → naar 86 en ← LA naar 33. Bij 33 RA → naar 83 over Slachtedyk. Bij Sedyk aan rechterhand kunstwerk in uitvoering Dijk van een Wijf. Voor dijk ← LA en vervolgens schuin omhoog dijk over en aan Wadkant route vervolgen richting Harlingen. Ter hoogte van Roptagemaal dijk over naar 54. Bij 54 ← LA over Silverdaleane, provinciale weg oversteken en Winamerdyk vervolgen tot aan 17. Bij 17 RA → naar Midlum richting 19. In Midlum RA → over Harlingerstraatweg naar Harlingen Haven naar 51. Bij 51 RA → richting 85. Bij monument de Stenen Man dijk oversteken en aan Wadkant naar Zurich fietsen. Daar de dijk over richting 59. In Zurich ← LA naar Schoolstraat en Dorpskerk Zurich.

LANGS DE RUIGE RAND VAN HET NOORDEN

Foto: Marieke Kijk in de Vegte

HET ZILTE PAD

LANGS DE RUIGE RAND VAN HET NOORDEN

Met het pad van
kerk naar kerk

willen Groninger Kerken en Stichting Alde Fryske Tsjerken in samenwerking met Visit Wadden het cultureel erfgoed verbinden aan het Werelderfgoed landschap, de unieke dorpen, de inwoners en het thema bezinning.

HET ZILTEPAD BIEDT MEER DAN ALLEEN WANDELEN EN FIETSEN

Naast de wandel- en fietsroutes is er o.a. ook een Podcastserie, een Meditatiegids en een Menugids met lokale culinaire inspiratie. Deze liggen voor je klaar in de deelnemende kerken, maar je kunt ze ook terugvinden op www.visitwadden.nl/hetziltepad. Daar vind je ook een overzicht van lokale activiteiten langs de route en suggesties voor overnachten en eten onderweg.

TOEGANG KERKEN

In de Provincies Fryslân en Groningen zijn langs Het Ziltepad de kerken in principe dagelijks geopend van 1 april tot eind oktober, van 9.00 tot 17.00 uur. Buiten deze periode is toegang mogelijk via een sleuteladres.

De kerk van Hegebeintum is een uitzondering in deze route. Kijk voor de tijden op www.terphegebeintum.nl

In de Provincie Noord-Holland is soms een andere openstelling van toepassing. Kijk voor de actuele informatie op de website www.hetziltepad.nl

MEER INFO

Je kunt ons volgen via Instagram en Facebook [@HetZiltepad](https://www.facebook.com/HetZiltepad)

22 ETAPPES

Vanaf 2027 heeft Het Ziltepad maar liefst 22 etappes langs de Waddenkust, van Den Helder tot Termunten én 22 rondwandelingen, bij elke kerk één.

HET ZILTEPAD IS EEN GEZAMENLIJK INITIATIEF VAN

Groninger Kerken en Stichting Alde Fryske Tsjerken in samenwerking met Visit Wadden en is mede mogelijk gemaakt door Het Waddenfonds, Mondriaan Fonds, Stichting Vrienden op de Fiets, Provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen, FB Oranjewoud, Gemeente Hollands Kroon en het Cultuurfonds.

COLOFON

SAMENSTELLING, TEKST EN FOTOGRAFIE

Fokko Bosker

REDACTIE

Ruth ter Voort, vrijwilligers en inwoners, Stichtingen Groninger Kerken & Alde Fryske Tsjerken.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN MET ROUTES

Fries Erfgoed Collectief - Jelmer Bokma & Topokaartopmaat: Luitzen Nijdam

LINOSNEDE OMSLAG

Beeldend kunstenaar Gerrit Terpstra

GRAFISCH ONTWERP

NØBODY | thisisnobody.nl

LUISTER HIER
DE PODCASTSERIE
HET ZILTEPAD.

SPOTIFY

YOUTUBE

ELK DORP ZIJN
EIGEN VERHAAL.

**In dit routeboekje vind je een rondwandeling
in Zurich en de trajecten van en
naar de kerk van Zurich.**

Dit boekje is onderdeel van een reeks van
22 etappes die samen het volledige Ziltepad
bewandelen. Spaar ze allemaal!

8 / 22